

EKONOMİK KRİZ GENÇLERİ ÜNİVERSİTEDEN KOPARIYOR!

- Üniversite Eğitim Maliyeti Araştırması -

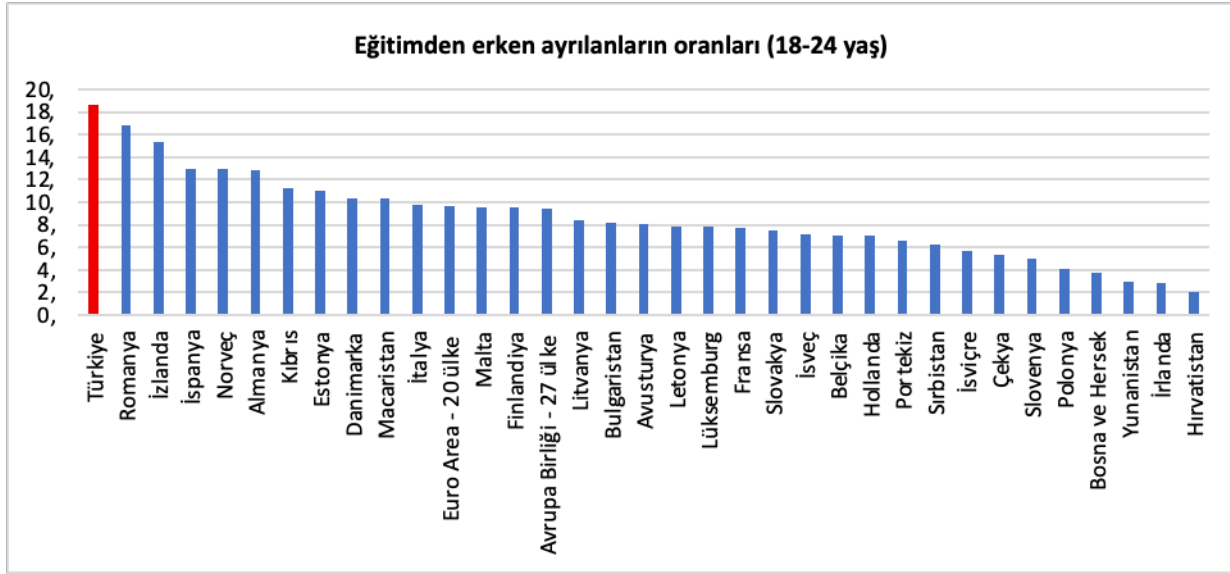
Eğitim İş

EKONOMİK KRİZ GENÇLERİ ÜNİVERSİTEDEN KOPARIYOR!

2025-2026 dönemi üniversite sınavını kazanan öğrencilerin sınav stresi bitmiş ancak şehir dışında bir üniversiteye yerleşen öğrenciler ve aileleri için yükseköğretimde okumanın yüksek maliyetine yönelik stres başlamıştır.

Ülkede yaşanan yüksek enflasyon üniversite eğitimi almak isteyen öğrenciler için eğitimi bir lüks haline getirmiş, birçok öğrenci ekonomik kaygılar nedeniyle eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalmıştır. TÜİK'in açıkladığı “İşgücü Piyasasında Gençler” araştırmasında yer aldığı üzere 15-34 yaş arası gençlerin %17,7'si eğitimini yarıda bırakmış, bu durumun en önemli gerekçesi **ekonomik imkansızlıklar** olmuştur. Buna ek olarak yine TÜİK verilerine göre üniversite eğitimi erken terk edenlerin ya da bölüm değiştirenlerin sayısı 2024 yılında **572 bin'dir**. Bu sayıdan “eğitim programının beklentisini karşılamaması” gerekçesini sunan 189 bin öğrencinin eğitimi terk etmeyip sadece bölüm değiştirdiğini varsayacak bile en az 383 bin öğrencinin farklı gerekçelerle eğitimi terk ettiği sonucuna varılmaktadır.

Diğer ülkelerle kıyaslandığında ise Türkiye, eğitimini yarıda bırakan 18-24 yaş arası nüfusun oranının en yüksek olduğu ülke konumundadır.

Kaynak: EUROSTAT¹ verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

EUROSTAT tarafından açıklanan veriye göre Türkiye’de 18-24 yaş arası gençlerin %18,7’si eğitimden erken ayrılmıştır. Ülkede, artan gelir dağılımı adaletsizliği beraberinde eğitimi de yalnızca yüksek gelir grubunun faydalanabileceği bir “hak” haline getirmiştir. Tüm çocukların ve gençlerin en temel hakkı olan eğitim, artık birçok vatandaşımız için ulaşılmaz hale gelmiştir.

Bu verilerden yola çıkarak üç büyük ilimiz olan Ankara, İstanbul ve İzmir’de bir üniversite öğrencisinin üniversiteye başladığında ve sonrasında her ay katlanmak zorunda olduğu en düşük harcama tutarını hesapladık. Şehir dışında üniversite okumak zorunda kalan bir öğrencinin barınma, yemek, ulaşım, kırtasiye, teknoloji, sosyal aktivite, kitap masraflarının dikkate alındığı hesaplamada üniversite okumanın zorluğu gözler önüne serilmektedir. Özellikle de barınma konusunda yetersiz olan devlet yurtları, enflasyonun etkisiyle sürekli artan ev kiralari ve özel yurt fiyatları öğrencileri bir çıkmaza sürükleyerek eğitime devam edip etmeme konusunda tercih yapmak zorunda bırakmaktadır.

¹ EUROSTAT. (2025). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_ifse_14/default/table?lang=en (Erişim Tarihi: 2 Eylül 2025).

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre KYK yurtlarının yatak kapasitesi (81 ile ve KKTC dahil) 996 bin 306, YÖK² verilerine göre 2024-2025 dönemi toplam örgün eğitimdeki öğrenci sayısı 4 milyon 063 bin 774'tür. Buna göre 4 üniversite öğrencisinden sadece 1'i KYK yurtlarında barınma imkanı bulabilmektedir. İstanbul özelinde baktığımızda ise sonuç değişmemekte 2024-2025 döneminde 917 bin 979 olan öğrenci sayısına karşın ilin KYK yurtlarındaki yatak kapasitesi 58.000'dir. Yani KYK yurtları İstanbul'da öğrencilerin sadece %6,3'ünün barınma ihtiyacını karşılayabilecek durumdadır.

Sonuçta Türkiye genelinde de İstanbul özelinde de KYK yurtları önemli ölçüde yetersiz kalmakta bu nedenle öğrenciler ya ev kiralamak ya da özel yurttaki barınmak zorunda kalmaktadır.

Yükseköğretimde harcama kalemleri³

	Ankara	İstanbul	İzmir
Özel yurt (en düşük ve en yüksek fiyatların ortalaması alınmıştır.)	38.500	40.000	29.000
Kiralık ev (ortalama)	25.000	25.000	25.000
Ev kiralayanlar için depozito (1 kira bedeli olduğu varsayımı ile)	25.000	25.000	25.000
Evdeki faturalar (su, doğalgaz, elektrik, internet, aidat)	3.000	3.000	3.000
Ulaşım (abonman)	350	380	480
1 öğün yemek (1 günde ortalama 400 TL aylık 12000 TL)	12.000	12.000	12.000
Arkadaşlarla sosyalleşme (1 kahve/çay) (günlük 200 aylık 6000 TL)	6000	6.000	6000
Kırtasiye (defter + kalem + silgi + uç)	670	670	670
Bilimsel kitaplar (ortalama bir kitap 500 TL en az 5 kitap alırsa 2500 TL)	2500	2500	2500
Sinema + tiyatro (ayda 1 kez sinema 1 kez tiyatro) indirimli bilet ve devlet tiyatrosu fiyatı alınmıştır.	550	550	550
Bilgisayar/tablet	30.000	30.000	30.000

Özel yurttaki kalan öğrenci için

	Ankara	İstanbul	İzmir
Başlangıç maliyeti (Üniversitelerin açıldığı ay için)	90.570 TL	92.100 TL	81.200 TL
Her ay için sabit maliyet	57.400 TL	58.930 TL	48.030 TL

Özel yurttaki kalan bir öğrenci için okulun açıldığı ay yapılacak harcamanın içinde bilimsel kitaplar, kırtasiye, bilgisayar/tablet ödemesi de eklendiği için üç ilimizde de **80.000 TL'nin üstünde** bir eğitim harcaması söz konusudur. Aylık sabit harcamaların içinde kırtasiye, bilimsel kitaplar, bilgisayar yer almamakta buna rağmen her ay en az **48.030 TL** tutarında bir maliyet ortaya çıkmaktadır.

2 YÖK. Öğrenci sayıları. <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 5 Eylül 2025).

3 Öğrencilerin harcama kalemlerinin ortalama tutarları tarafımızca yapılan araştırma sonucu elde edilmiştir.

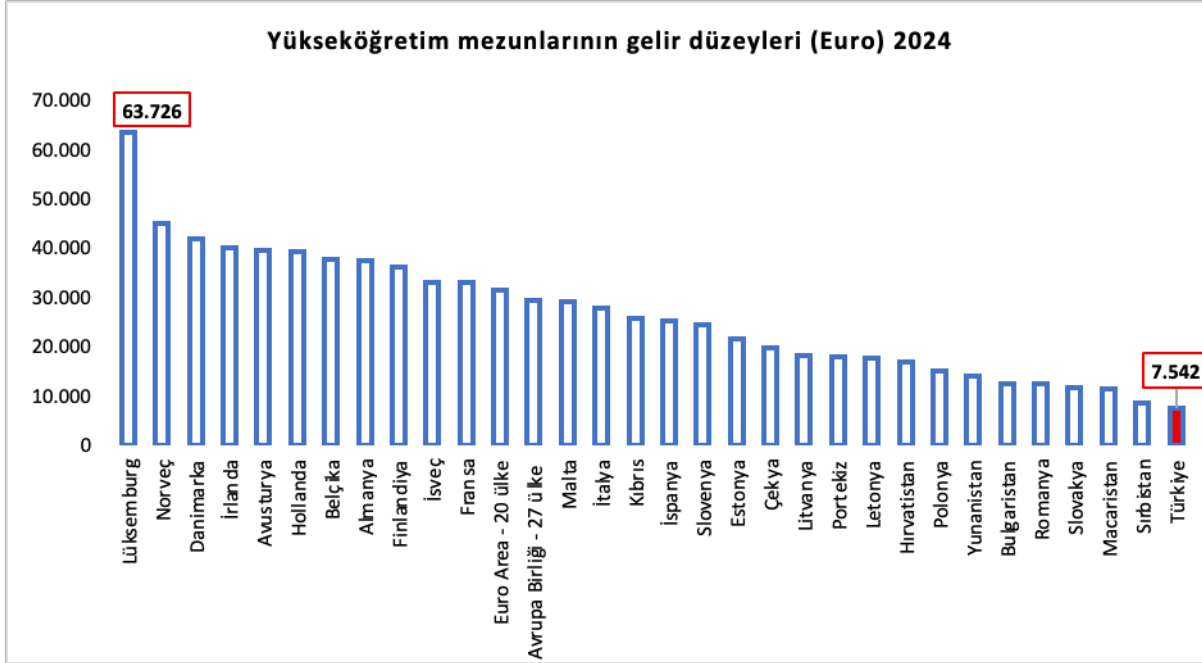
Kiralık evde kalan öğrenci için

	Ankara	İstanbul	İzmir
Başlangıç maliyeti (Üniversitelerin açıldığı ay için)	105.070 TL	105.100 TL	105.200 TL
Her ay için sabit maliyet	46.900 TL	46.930 TL	47.030 TL

Ev kiralamak durumunda kalan bir öğrenci için başlangıç maliyetinde evin bir kira tutarında depozitosu ve her ay ödenecek faturalar da yer almaktadır. Onun dışında yine kırtasiye, bilimsel kitaplar, bilgisayar fiyatları da eklenmiş, başlangıç maliyeti üç ilde de **105.000 TL'nin üstünde** olmuştur. Aylık sabit harcama tutarında depozito, kırtasiye, bilgisayar ve bilimsel kitapların maliyeti yer almadığı için en düşük tutar **46.900 TL**'dir.

Asgari ücretin iki katından fazla olan aylık harcama maliyetleri ile ailelerin çocuklarını şehir dışında okutmasının imkansızlığı açıkça görülmektedir. Bunun yanında fayda maliyet analizi yaparak mezun olduktan sonra atanmama, atansa da düşük maaş ve ücretler ile sağlanan çalışma koşullarına şahit olan gençlerin üniversite okumanın maliyetine katlanmak istememesi kaçınılmaz son ve hızla yaygınlaşan bir sorundur.

OECD⁴ tarafından açıklanan Eğitime Bakış Raporu'nda da Türkiye, üniversite okumanın net getirisinin en düşük olduğu sondan ikinci ülke konumundadır. Bu durumu destekleyen bir açıklama EUROSTAT'tan gelmiş, Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında üniversite mezunlarının en düşük gelirlerle çalıştığı ülke olmuştur.

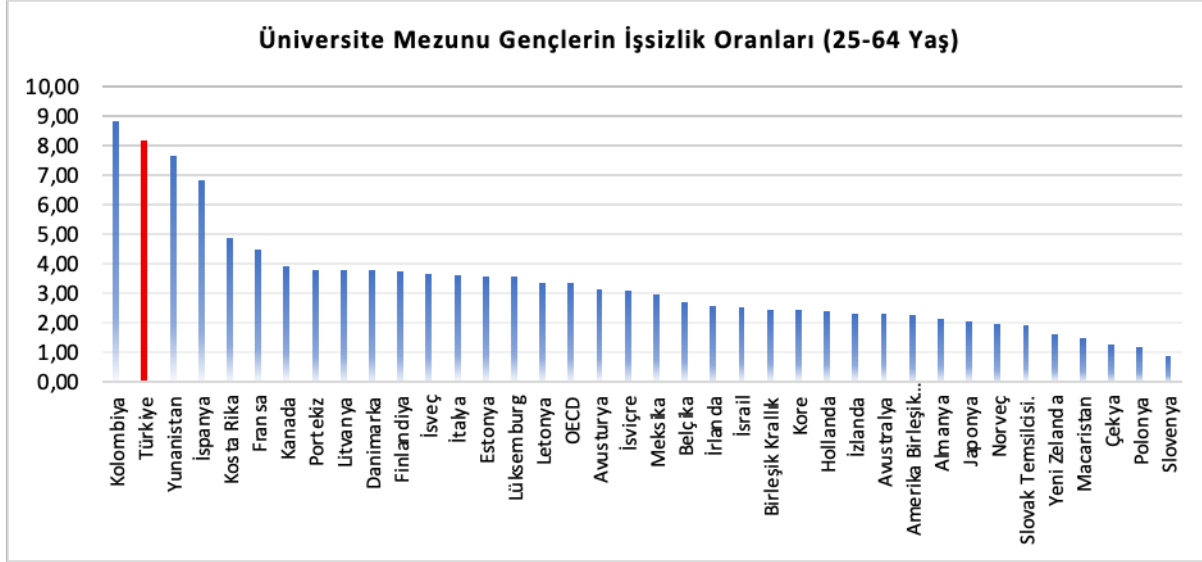

EUROSTAT⁵ verilerine göre Türkiye üniversite mezunlarının en düşük gelire sahip olduğu ülke konumundadır. Yani üniversite mezunu olduktan göre çalışma hayatına dahil olursa bile üniversite okumanın hem maddi hem de manevi maliyetini karşılayacak bir gelir düzeyi söz konusu değildir. Buna ek olarak bir başka endişe yaratan konu üniversite mezunu işsizlerdir. Yükseköğretim mezunu olmasına rağmen atanmama ya da iş bulamama durumu Türkiye'de son

4 OECD. (2024). Education at a Glance, 2024. https://www.oecd.org/en/publications/education-at-a-glance-2024_c00cad36-en.html (Erişim tarihi: 2 Eylül 2025).

5 EUROSTAT. (2024). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_DI08/default/table?lang=en (Erişim Tarihi: 5 Eylül 2025)

dönemde yaygınlaşan sorunlar arasındadır.

Kaynak: OECD verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

OECD verilerinde de görüldüğü üzere Türkiye işsiz üniversite mezunu oranı konusunda ikinci sırada yer almakta ve gençlerin bu konudaki endişesini haklı çıkarmaktadır.

Sonuç olarak; ülke gençlerinin yüksek maliyetlerle, uzun süre emek vererek kazandıkları üniversitelerde okuması imkansız hale gelmiş, bu imkansızlıklarla mücadele edebilmelerini sağlayacak herhangi bir olumlu bekleyiş kalmamıştır. Üniversite okumak çok yüksek maliyetlere katlanmayı gerektirirken, mezun olduktan sonra işsiz kalma ihtimalinin yüksek olması, iş bulunsa dahi düşük ücretler ile çalışılması gençlerin gelecek planlarının önünde büyük engeller yaratmakta, eğitime ulaşmalarını imkansızlaştırmaktadır.

Eğitim-İş olarak; siyasi iktidarın yanlış politikaları ile yaratılan ekonomik krizin bedelinin halka, gençlere ve çocuklara ödetilmeye çalışıldığının farkındayız. Öyle ki bu politikalar, en temel haklardan biri olan eğitimin ulaşılabilir hale gelmesine genç işsizliğinin artmasına, gençlerin ve çocukların gelecek beklentilerini kaybetmesine, karamsarlaşmasına neden olmaktadır. Eğitim bir ülkenin ayakta kalabilmesini ve ilerleyebilmesini sağlayan yegane güçtür. Bizler siyasi politikalarla bilerek yok edilmeye çalışılan, bu uğurda ekonomik krizin her yönüyle etkisi altında bırakılan laik, bilimsel, çağdaş eğitimi yok etmenize, gençlerin eğitim haklarını ellerinden almanıza izin vermeyeceğiz.

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ
Eğitimiş Yayınları, Ankara
Eylül 2025

EĞİTİM-İŞ ADINA SAHİBİ
Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU
Bülent METİN / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR-İÇERİK
Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

DİZGİ
Samet DEMİRYÜREK

İLETİŞİM
Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06